

Yttrande över Långtidsutredningen 2011

Skolinspektionen har valt att yttra sig över de delar av långtidsutredningen som har direkt koppling till myndighetens arbete, dvs avsnittet om utbildning. Övriga delar i betänkandet väljer vi att inte yttra oss om.

Skolinspektionen lämnar följande synpunkter på betänkandet.

10.2.2 Yrkesutbildningens innehåll

Arbetsplatsförlagt lärande är av stor betydelse för kvaliteten i yrkesinriktade utbildningar. Skolinspektionen instämmer i Långtidsutredningens slutsats att kontakten mellan skolan och arbetslivet behöver förbättras och att elever inom ramen för en gymnasial yrkesutbildning ska garanteras goda kontakter med arbetslivet.

Skolinspektionen instämmer dock inte i förslaget att minsta mängden arbetsplatsförlagd utbildning på gymnasieskolans yrkesinriktade program bör öka. Istället bör nuvarande krav om minst 15 veckor arbetsplatsförlagt lärande bibehållas och kompletteras med ökade krav på och stöd till kvalitetssäkring av gymnasieskolans yrkesutbildningar, särskilt när det gäller de arbetsplatsförlagda delarna.

En yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan förbereder både för arbetsliv och samhällsliv samt för individens fortsatta lärande och utveckling i både arbetsliv och utbildning. I de utredande arbeten som Skolverket genomfört inför de senaste gymnasiereformerna har det från arbetslivets olika branscher framförts krav på mer generella och ibland även teoretiska kompetenser. Flera av de elever som genomgår yrkesinriktade utbildningar kommer att någon gång i sin yrkeskarriär att starta och driva företag. Detta ställer krav på både

sociala och entreprenöriella kompetenser. Den yrkesutbildning som ska förbereda för ett arbetsliv som präglas av förändring och behov av förnyelse behöver därför ge eleverna både anställningsbarhet och utvecklingsbarhet.

Av Skolinspektionens kvalitetsgranskning (Arbetsplatsförlagt utbildning i praktiken, 2011:2) av gymnasieskolans yrkesförberedande utbildningar framkommer att det finns avsevärda kvalitetsbrister i flera avseenden. Trots de regleringar som redan finns klarar inte huvudmännen och skolorna av att kvalitetssäkra sina yrkesutbildningar. Vanliga brister gäller samverkan mellan skolan och arbetslivet och att skolan inte innefattar denna samverkan i sitt systematiska kvalitetsarbete. Vidare följer skolan inte elevernas kunskapsutveckling under de arbetsplatsförlagda delarna av utbildningen i tillräcklig omfattning, vilket medför att skolan inte kan vara säker på att eleverna lär sig de yrkeskunskaper som beskrivs i program mål och kursplaner. Som en följd av detta saknar skolan också underlag för att bedöma elevens kunskaper och för att göra en likvärdig betygssättning.

Det finns i nuläget inget som hindrar att skolor låter mer än 15 veckor av de yrkesinriktade programmen genomföras på en arbetsplats utanför skolan. I Skolinspektionens granskning förekommer både skolor som ger mer än 15 veckor, och sådana som inte klarar av att ge 15 veckor. Det är skillnader mellan olika branscher och olika gymnasieprogram i vilken utsträckning man klarar av att ge arbetsplatsförlagd utbildning i tillräcklig omfattning. Trots de skillnader i omfattning som förekommer när det gäller arbetsplatsförlagd utbildning är dock, enligt Skolinspektionens bedömning, bristerna huvudsakligen av kvalitativ art. Med en väl fungerande arbetsplatsförlagd utbildning av god kvalitet får också eleven en god kontakt med arbetslivet och utbildningen blir mer arbetsmarknadsinriktad.

I den slutliga handläggningen har utredaren Sture Löf deltagit.

Ann-Marie Begler
Generaldirektör

Anna Nyqvist
Avdelningschef